

A les portes d'unes noves eleccions municipals, les quartes des de l'establiment de la democràcia, voldríem subratllar-ne la transcendència amb algunes constatacions i reflexions.

Dotze anys d'experiència en la conducció dels municipis constitueixen un període prou llarg com perquè s'hagués arribat a la maduresa i es posés fi a l'etapa d'aprenentatge o de perllongada adolescència que fins ara hem acceptat com a mal menor. Això vol dir que ja no s'haurien d'admetre les improvisacions ni les incompetències en l'exercici dels càrrecs i que tothom hauria d'encaixar perfectament en el lloc i la funció corresponents; que els marcs supramunicipals haurien d'estar prou definits i amb un organigrama prou clar per evitar la dispersió i la duplicitat d'esforços, i que la gent hauria d'haver adquirit la preparació necessària i la solidesa suficient per fer possible una feina rigorosa i eficaç.

Més enllà d'aquesta consideració general, la realitat ens mostra que els dotze anys transcorreguts han generat dos fenòmens paral·lels —i en alguna mesura complementaris— que no semblen pas afavorir la normalitat de la vida democràtica.

El primer és el passotisme dels joves —i el desencís dels no tan joves— pel que fa a l'activitat política, fins i tot en aquest nivell menys ideològic i més pragmàtic del «regiment de la cosa pública» local. Mai no ha estat fàcil per als partits la confecció de les llistes municipals, però sembla que els problemes augmenten a mesura que passen els anys, sobretot quan s'intenta col·locar-hi gent de les noves generacions, de l'edat que seria més idònia per dur a terme aquesta tasca. En els tres comicis anteriors, les llistes es van nodrir en bona part amb gent atreta per la novetat o motivada per un imperatiu ètic derivat dels anys de resistència a la dictadura. Ara això s'ha acabat, i els aspirants a alcaldes i regidors que haurien de procedir de les vies normals de reclutament escassegen de manera significativa i perillosa. No abunden les vocacions de servei al bé comú, ni els desitjos de participació en les causes col·lectives, i això es detecta tant en el clos municipal com en el d'altres entitats o associacions, empresarials, professionals, culturals o veïnals. El fet és realment preocupant per al futur de la democràcia que, com és sabut, no es consolida del tot en un país fins que no es troba fermament implantada en els àmbits més petits.

El segon fenomen és paral·lel al primer i costa de saber si n'és la causa o l'efecte: molts alcaldes i regidors, al cap de dotze anys de mandat, es tornen a presentar per tal de continuar en el càrrec durant quatre anys més. Ho fan perquè, donada la situació, no troben successor? Segurament, però, també hi ha qui diu que són ells mateixos els qui, amb una actuació massa personalista, han fet difícil el sorgiment d'altres alternatives i que, al capdavall, es troben bé instal·lats en el poder. Això suposaria una lamentable revifalla dels antics caciquismes locals i afavoriria la possibilitat d'influència dels grups de pressió establerts a l'ombra d'unes persones determinades. El fet s'agreuja si aquestes persones, convertides en professionals de la cosa pública, no tinguessin escrúpol a canviar de camisa ideològica o d'obediència política per tal de mantenir-se en el càrrec. I encara seria més trist que aquestes actituds no trobessin a les urnes el rebuig que cal esperar d'una ciutadania veritablement conscient i democràticament preparada.

Tot això fa que les properes eleccions siguin una autèntica pedra de toc del grau de consolidació assolit per la nostra vida cívica col·lectiva.